

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 166/2014-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. augusta 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Lálíka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť A. M., zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, Makovického 15, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 147/2005 v spojení s postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 48/2011 a sp. zn. 7 Co/257/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 147/2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Základné právo A. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 48/2011 a sp. zn. 7 Co/257/2011 porušené nebolo.

3. A. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. A. M. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 417, 98 € (slovom štyristosedemnáť eur a deväťdesiatosem centov), ktorú je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Sabíny Hodoňovej, Makovického 15, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 166/2014-11 z 2. apríla 2014 prijal v časti podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 147/2005 v spojení s postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 48/2011 a sp. zn. 7 Co/257/2011.

2. *Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že „Konanie vedené pod sp. zn. 8 C 147/2005 bolo uznesením zo dňa 27. 7. 2006 prerušené až do ukončenia konanie vedeného na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 8 C 59/2003.*

Dňa 21. 7. 2010 vydal Okresný súd Čadca predbežné opatrenie, ktorým sťažovateľovi uložil povinnosť platiť výživné na navrhovateľku. Proti uvedenému predbežnému opatreniu sa sťažovateľ ako aj navrhovateľka - dcéra sťažovateľa - odvolali.

Okresný súd Čadca rozhodol vo veci rozsudkom sp. zn.: 8 C 147/2005 zo dňa 28. 10. 2010, ktorým uložil sťažovateľovi platiť výživné na navrhovateľku... Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie.

Krajský súd v Žiline uvedený rozsudok uznesením sp. zn.: 10 Co 48/2011 zo dňa 23. 2. 2011 zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie...

Krajský súd v Žiline uznesením 7 Co/257/2011 zo dňa 24. 8. 2011 predbežné opatrenie zo dňa 21. 7. 2010 - teda po viac ako roku - zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie.

Dňa 12. 12. 2011 vydal Okresný súd Čadca ďalšie predbežné opatrenie. Sťažovateľ sa proti uvedenému predbežnému opatreniu odvolal. Rovnako sa proti uvedenému predbežnému opatreniu odvolala navrhovateľka.“

3. Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci vydal tento nález:

„... Právo A. M. podľa článku 48 ods. 2 Ústavy... a článku 6 ods. 1 Dohovoru... v konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 8 C 147/2005 a v konaniach vedených v spojitosti s týmto konaním na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn.: 10 Co 48/2011, 7 Co/257/2011 porušené boli.

3. A. M. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 15 000,- EUR, ktoré mu sú Okresný súd Čadca a Krajský súd v Žiline povinné zaplatiť do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca a Krajský súd v Žiline sú povinné uhradiť A. M. trovy konania vo výške 275,94 EUR do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila predsedníčka okresného súdu a tiež predsedníčka krajského súdu.

4.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k dôvodnosti sťažnosti podaním z 5. marca 2014 uviedla: „Konanie vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 8 C/147/2005 nie je právoplatne skončené, vo veci je vytýčený termín pojednávania na deň 6. 3. 2014.

Spis 8 C/147/2005 sa naposledy vrátil z Krajského súdu v Žiline dňa 30. 12. 2013. Uznesenia KS Žilina č. k. 7 Co/420/2013-452 a 7 Co/421/2013-455 zo dňa 28. 11. 2013 prevzal opatrovník A. M. - Mesto Čadca dňa 6. 2. 2014. Zo spisu OS Čadca č. k. 8 C/147/2005 bolo zistené podľa prezenčných pečiatok, že spis sa vrátil z KS Žilina:

- dňa 24. 3. 2011 - uznesenie KS Žilina č. k. 10Co/48/2011 zo dňa 23.2.2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 14. 4. 2011,

- dňa 10. 10. 2011 - uznesenie KS Žilina č. k. 7 Co/257/2011 zo dňa 24. 8. 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 26. 10. 2011.“

Podaním sp. zn. Spr. 841/2014 z 5. apríla 2014 ho doplnila a uviedla: „V konaní vedenom na tunajšom súde pod č. k. 8 C/147/2005 bol dňa 6. 3. 2014 vyhlásený rozsudok vo veci samej, ktorý doposiaľ nie je právoplatný. Navrhovateľke bol rozsudok doručený podľa § 47 ods. 2 OSP dňa 30. 4. 2014. Odporca bol v konaní zastúpený opatrovníkom - Mesto Čadca, ktorý rozsudok prevzal dňa 8. 4. 2014. Lehota na podanie odvolania odporcovi už uplynula, navrhovateľke uplynie lehota dňa 15. 5. 2014. Pokiaľ nedôjde odvolanie zo strany navrhovateľky (rozsudok doručený uložením na pošte), právoplatnosť rozsudku nastane dňa 16. 5. 2014.“

K vyjadreniu okresného súdu bolo pripojené stanovisko zákonnej sudkyne, v ktorom sa uvádza: „Návrh o určenie plnoletého dieťaťa K. M. proti sťažovateľovi A. M., bol podaný dňa 15. 6. 2005 a po podaní návrhu boli účastníkom konania dourčené procesné poučenia, žiadané od účastníkov doklady a vyžiadané správy od zamestnávateľa odporcu a mesta. Vo veci bol podaný návrh na prerušenie konania a sťažovateľom námietka zaujatosti voči sudcovi, ale pretože svoje podanie nedoplnil, vo veci bolo prvý krát 15. 5. 2006 pojednávanie. To bolo odročené na pripojenie spisov týkajúcich určenia manželského

výživného sťažovateľa a jeho bývalej manželky, rozvodu manželstva sťažovateľa a výživného na maloleté deti pochádzajúce z manželstva. Pojednávanie sa uskutočnilo 15. 5. 2006. Po pripojení rozhodnutí a zápisníc z pojednávani, boli opätovne žiadané správy o zárobkoch sťažovateľa a matky navrhovateľky a uznesením z 27. 7. 2006 bolo konanie o určenie výživného prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde v Čadci pod sp. zn. 8 C/59/2003, kde sa rozhodovalo o výživnom na maloleté deti pochádzajúce z manželstva a uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. 8. 2006. Po tom, ako nadobudol právoplatnosť rozsudok 8 C/59/2003 bolo ihneď 27. 9. 2009 nariadené, prefotiť a založiť do spisu rozsudok okresného i krajského súdu 8 C/59/2003 a na deň 28. 10. 2010 bolo nariadené pojednávanie. Vo veci bolo rozhodnuté a v lehote 30 dní písomne vyhotovený rozsudok. Po doručení zástupkyňi navrhovateľky a sťažovateľovi bolo podané sťažovateľom odvolanie. Dňa 03. 02. 2011 bola podpísaná predkladacia správa a spis zaslaný na Krajský súd v Žiline, ktorý bez prejednania veci rozsudok zrušil po tom, ako bola údajne v rozpore so zákonom vykonaná oprava rozsudku. Spis bol na krajský súd doručený 03. 2. 2011 a dňa 23. 02. 2011 bol rozsudok okresného súdu zrušený. Po jeho dôjdení, boli súdom robené plynulo úkony a to; bolo doručené rozhodnutie krajského súdu, účastníci boli vyzvaní na predloženie dokladov na preukázanie platieb výživného, na predloženie výpisov z účtov. Dňa 19. 4. 2011 bola doručená súdu posledná žiadaná správa a v rovnaký deň doručené i podanie navrhovateľky, označené ako návrh na vylúčenie sudcu z dôvodu zaujatosti. Pretože nemalo náležitosti, bola 26. 4. 2011 navrhovateľka vyzvaná, aby oznámila dôvod vylúčenia. 31. 5. 2011 bolo nariadené spis zaslať na krajský súd na rozhodnutie o vylúčení a 25. 7. 2011 vo výzve navrhovateľka požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesením z 01. 8. 2011 bolo oslobodenie priznané a v rovnaký deň spis zaslaný na krajský súd. 24. 8. 2011 krajský súd nevylúčil sudkyňu z prejednania a rozhodovania veci a 17. 10. 2011 bolo doručené uznesenie krajského súdu účastníkom a žiadané ďalšie správy. 3. 11. 2011 bola navrhovateľka vyzvaná na doplnenie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, čo urobila dňa 28. 11. 2011 a 12. 12. 2011 bolo vydané predbežné opatrenie o povinnosti sťažovateľa, platiť na navrhovateľku výživné 40,- € mesačne. Voči uzneseniu 02. 01. 2012 podal sťažovateľ odvolanie a 16. 02. 2012 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na pripojenie spisov a zadováženie ďalších listinných dôkazov a správ. Dňa 07. 5. 2012 boli žiadané ďalšie správy od Úradu práce

Čadca, OS Ostrava zamestnávateľa odporcu, vysokej školy, ktorú navštevovala navrhovateľka a Sociálnej poisťovne Čadca. Po dôjdení bolo dňa 27. 9. 2012 pojednávanie, ktoré sa odročilo na neurčito za účelom dotazu na psychiatra MUDr. P. K., ohľadne liečby sťažovateľa. Boli žiadané i nové pracovné zmluvy od zamestnávateľa sťažovateľa, doklad o príjme a o tom, či sťažovateľ poberá dôchodok z ČR. Po dôjdení správ zo slovenských organizácií bolo nariadené vyhotovenie dožiadania do ČR 12. 12. 2012 a dožiadanie bolo doručené okresnému súdu v Ostrave 19.12.2012. Z dôvodu dlhodobej PN konajúcej sudkyne, bol spis 07. 02. 2013 pridelený sudkyňi Mgr. Alene Jančulovej a po dôjdení dožiadania z ČR a ostatných správ, bolo nariadené vyžiadať správu od psychiatra MUDr. P. K. o tom, či sťažovateľ je schopný samostatne v konaní vystupovať a zároveň bol vytyčený termín pojednávania na 12. 6. 2013. Z dôvodu pridelenia veci 14. 5. 2013 ďalšej sudkyňi JUDr. Laure Židekovej, bolo pojednávanie na 12. 6. 2013 zrušené. JUDr. Laura Žideková 15. 7. 2013 nariadila VSU ustanoviť sťažovateľovi opatrovníka podľa § 29 ods. 2 OSP, lebo trpí duševnou poruchou a vyzvala navrhovateľku na predloženie dokladov a žiadala ďalšie správy. Uznesením zo 16. 7. 2013 bol sťažovateľovi ustanovený opatrovník Mesto Čadca a proti uzneseniu sťažovateľ podal 15. 8. 2013 odvolanie. Dňa 28. 8. 2013 bolo nariadené JUDr. Laurou Židekovou pripustiť zmenu návrhu navrhovateľke a boli robené úkony pred predložením spisu na Krajský súd v Žiline. Uznesením z 30. 9. 2013 bol návrh odporcu na nariadenie predbežného opatrenia sťažovateľa zamietnutý a 23. 10. 2013 i proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie. 18. 11. 2013 spis došiel na Krajský súd v Žiline a uzneseniami z 28. 11. 2013 bolo zmenené uznesenie Okresného súdu v Čadci tak, že návrh na predbežné opatrenie bol zamietnutý, bolo potvrdené uznesenie o ustanovení Mesta Čadca za opatrovníka sťažovateľovi A. M. a bolo potvrdené uznesenie, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia. Spis z Krajského súdu v Žiline došiel na Okresný súd v Čadci 30. 12. 2013 a 07. 01. 2014 bol po ukončení PN opätovne pridelený Mgr. Zlatici Vysockej, pôvodne konajúcej sudkyňi. Vo veci bolo 30. 01. 2014 vytyčené na 06. 3. 2014 pojednávanie a vo veci bolo 06. 3. 2014 rozhodnuté. Rozsudok bol vypravený 04. 4. 2014 a doručovaný opatrovníkovi a zástupkyňi navrhovateľky.“

Chronológiu uvedených procesných úkonov a stav konania pred okresným súdom ústavný súd zistil zo spisu, ktorý mu bol predložený 9. mája 2014.

Navyššie ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Dňa 15. mája 2006 sa konalo pojednávanie (sťažovateľ bol prítomný), ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že budú pripojené spisy týkajúce sa manželského výživného, rozvodu manželstva, výživného na maloleté deti a zvýšenia výživného na synov R. a M., a 27. júla 2006 okresný súd konanie prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C/59/2003.

Uznesením z 8. februára 2008 okresný súd spojil veci vedené pod sp. zn. 8 C/147/2005 a sp. zn. 8 C/12/2008 na spoločné konanie. Od 17. septembra 2008 do 26. januára 2010 okresný súd zisťoval stav konania vedeného pod sp. zn. 8 C/59/03.

Dňa 26. mája 2010 navrhovateľka podala návrh na vydanie predbežného opatrenia o určenie výživného, o ktorom okresný súd rozhodol 21. júla 2010. Dňa 28. októbra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 8 C 147/2005-149, na základe ktorého je sťažovateľ povinný platiť na výživu navrhovateľky sťažovateľky sumu 80 € mesačne od 7. decembra 2004 do 31. augusta 2006, sumu 120 € mesačne od 1. septembra 2006 do 31. decembra 2009, od 1. januára 2010 naďalej sumu 80 € mesačne,...; vo zvyšku návrh zamietol.

Dňa 10. decembra 2010 sa sťažovateľ proti rozsudku odvolal a 23. februára 2011 uznesením sp. zn. 10 Co 48/2011 krajský súd rozsudok okresného súdu č. k. 8 C 147/2005 149 z 28. októbra 2010 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie; toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14. apríla 2011.

Dňa 16. februára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na účely zadováženia ďalších listinných dôkazov a správ a pripojenia súvisiacich spisov. Dňa 27. septembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sa zadovážia ďalšie podklady na rozhodnutie týkajúce sa liečby odporcu, jeho zamestnania a dokladu o jeho príjme vrátane toho, či poberá dôchodok (prípadne aj z Českej republiky).

Dňa 16. júla 2013 okresný súd vydal uznesenie č. k. 8 C/147/2005-407, ktorým ustanovil sťažovateľovi opatrovníka mesto Čadca z dôvodu postihnutia duševnou poruchou. Dňa 15. augusta 2013 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu

č. k. 8 C/147/2005-407, ktorým ustanovil sťažovateľovi opatrovníka, a 20. augusta 2013 navrhovateľka upresnila žalobný petit. Dňa 28. augusta 2013 okresný súd vydal uznesenie č. k. 8 C/147/2005-407, ktorým pripustil zmenu žalobného petitu.

Dňa 6. marca 2014 okresný súd vo veci rozhodol. V súčasnosti sa spis nachádza na Okresnej prokuratúre Čadca, kde bol postúpený 11. júna 2014.

4.2 Predsedníčka krajského súdu podaním sp. zn. Spr. 211/2014 z 2. mája 2014 uviedla:

„Vo vyššie uvedených veciach vo Vami určenej lehote sa vyjadrujem tak, že sťažnosť nepovažujem za opodstatnenú z dôvodov uvedených vo vyjadrení predsedu senátu Krajského súdu v Žiline 7Co, ktorý v namietanej veci rozhodoval a s ktorými dôvodmi sa stotožňujem. Je síce pravdou, ako bolo zistené zo zberného spisu Krajskému súdu v Žiline sp. zn. 7 Co/257/2011, že meritórne rozhodnutie bolo vyhlásené dňa 24. 8. 2011 a expedované bolo až 7. 10. 2011, teda po zákonnej lehote, v tejto súvislosti však treba zdôrazniť, že toto nedodržanie lehoty bolo spôsobené zvýšenou pracovnou zaťaženosťou predsedu senátu 7Co. Ako bolo ďalej zistené zo zberného spisu, predmetná vec napadla na Krajský súd v Žiline 5. 8. 2011. Krajský súd v Žiline ako odvolací v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co/257/2011 rozhodol 24. 8. 2011.

Vo veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10 Co/48/2011, ako to vyplýva zo zberného spisu tunajšiemu súdu, nedošlo k žiadnym prieťahom v konaní, a preto v danej časti je ústavná sťažnosť neopodstatnená. Ku chronológii úkonov treba uviesť, že predmetná vec došla na Krajský súd v Žiline 3. 2. 2011, rozhodnutie odvolacieho súdu bolo bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) vydané už dňa 23. 2. 2011, t. j. 20 dní od dôjdenia veci odvolaciemu súdu. K prieťahom nedošlo ani pri expedovaní rozhodnutia Krajského súdu v Žiline vo veci sp. zn. 10 Co/48/2011, tento bol Okresnému súdu Čadca expedovaný 23. 3. 2011, teda v zákonnej lehote.“

Súčasťou vyjadrenia bolo stanovisko predsedu senátu a sudcu spravodajcu, v ktorom sa uvádza:

„Na Krajský súd v Žiline dňa 05. 08. 2011 napadla vec na rozhodnutie o podanom odvolaní navrhovateľky a odporcu (sťažovateľa) proti uzneseniu Okresného súdu Čadca

sp. zn. 8 C/147/2005-111 zo dňa 21. 07. 2010, ktorým (predbežným opatrením) podľa § 76 ods. 1 písm. a/ O. s. p. uložil odporcovi platiť na výživu navrhovateľky sumu 40.- eur mesačne.

Krajský súd v Žiline uznesením z 24. 08. 2011 sp. zn. 7 Co/257/2011 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu z 21. 07. 2010 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis okresnému súdu spolu s vypracovaným uznesením bol expedovaný 07. 10. 2011.

Na doplnenie uvedeného ďalej ako sudca spravodajca odvolacieho senátu 7Co dodávam, že uznesenie okresného súdu bolo zrušené z dôvodu, že: návrh na vydanie predbežného opatrenia neobsahoval náležitosti uvedené v § 79 ods. 1 O. s. p. a okresný súd dôsledne nepostupoval pri odstraňovaní väd podaného návrhu podľa § 43 ods. 1 O. s. p. (§ 75 ods. 3, 4 O. s. p.), z obsahu spisu, z vyjadrenia samotnej navrhovateľky vyplýva, že táto mala v školskom roku 2010/2011 ukončiť 5. (posledný) ročník VŠCHT v Prahe, z čoho je možné vyvodit', že v čase rozhodovania odvolacieho súdu už by zrejme podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. a/ O. s. p. neboli dané, keďže ukončením vysokoškolského štúdia by vyživovacia povinnosť odporcu (sťažovateľa) k navrhovateľke zanikla. Uvedenú skutočnosť mal preskúmať okresný súd v zmysle intencii odvolacieho súdu.

V danom prípade pokiaľ bol sťažovateľ v konaní v procesnom postavení odporcu, t. j. vo vzťahu ktorému mala byť rozhodnutím súdu uložená povinnosť, žiadna ujma prípadným nekonaním súdu mu nemohla vzniknúť, keďže táto mohla vzniknúť len navrhovateľke.“

4.3 Právna zástupkyňa sťažovateľky na vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu reagovala podaním doručeným ústavnému súdu 10. júna 2014, v ktorom uviedla:

„... Sťažovateľ sa až z vyjadrenia Okresného súdu Čadca dozvedel o tom, že súd vo veci konal iba s ustanoveným opatrovníkom, a že vo veci bolo vydané meritórne rozhodnutie, proti ktorému sa jeho opatrovník neodvolal. Rozhodnutie pritom nebolo sťažovateľovi nikdy doručené a to napriek tomu, že sťažovateľ vždy preberá všetky zásielky, ktoré mu súd doručuje, a využíva svoje práva na obsah týchto zásielok zákonom ustanoveným spôsobom a postupom reagovať. Aj súdom ustanovenému opatrovníkovi bola a je známa adresa sťažovateľa a nie je zřejmé, z akých dôvodov tento sťažovateľ a

o existencii meritórneho rozhodnutia, ktoré sa zásadným spôsobom dotýka jeho práv, neinformoval.

Navyše po oboznámení sa s obsahom spisu sťažovateľ zistil, že uznesenie o ustanovení opatrovníka nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 4. 2014. Súčasne sťažovateľ zistil, že opatrovník sa už dňa 6. 3. 2014, t. j. viac ako mesiac pred nadobudnutím právoplatnosti uznesenia o ustanovení opatrovníka, zúčastnil na pojednávaní vo veci, kde mal zastupovať sťažovateľa, a na ktorom bol vyhlásený rozsudok. Tento rozsudok opatrovník prevzal dňa 8. 4. 2014, t. j. osem dní pred nadobudnutím právoplatnosti uznesenia o ustanovení opatrovníka. Sťažovateľ rovnako zo zápisnice o pojednávaní zistil, že na pojednávanie písomne volaný nebol.

Sťažovateľovi nie je zrejmé, z akých dôvodov súd v danej veci postupoval uvedeným spôsobom.

Aj v uvedenom postupe Okresného súdu Čadca sťažovateľ vidí hrubý zásah do jeho práv, proti ktorému sa plánuje brániť. Sťažovateľ bol prakticky vylúčený z uplatňovania jeho práv a ustanovený opatrovník podľa názoru sťažovateľa nezabezpečil náležité ich ochranu. Uvedené konanie o výživnom na K. M., dcéru sťažovateľa, prebieha už od 2. mája 2003, kedy sťažovateľ podal návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode..

Manželstvo sťažovateľa bolo rozvedené rozsudkom zo dňa 3. 12. 2003. O podanom odvolaní Krajský súd... uznesením sp. zn.: 8 Co 200/04 zo dňa 7. 12. 2004 rozhodol tak, že rozhodnutie Okresného súdu... vo výroku o zverení K. M. do výchovy matky zrušil a konanie zastavil. Na pojednávaní konanom dňa 8. 11. 2007 bol návrh K. M. na určenie výživného vylúčený na samostatné konanie vedené na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 8 C 147/2005.

Úkony vo veci neboli realizované bez zbytočného odkladu a rozhodnutia Okresného súdu Čadca v danej veci boli opakovane vrátené Krajským súdom v Žiline.

O prieťahoch v tomto konaní už rozhodoval aj Ústavný súd... a porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov konštatovala aj verejná ochrankyňa práv.

Obdobne podľa názoru sťažovateľa neboli bez zbytočného odkladu realizované ani úkony na Krajskom súde...

Sťažovateľ nesúhlasí so záverom Krajského súdu..., že dlhšie trvanie konania o výživnom na K. M. nemôže byť sťažovateľovi na škodu, resp. nemohla mu vzniknúť žiadna ujma.

Pri rozhodovaní o výživnom súd rozhoduje o výživnom od podania návrhu. Jeho celková výška, ktorú musí povinná osoba zaplatiť, je závislá aj od toho, koľko splátok výživného je zameškaných ku dňu rozhodovania súdu. Príliš vysoká suma zameškaného výživného, ktorú pravdepodobne nebude môcť sťažovateľ uhradiť, môže mať pre sťažovateľa do budúcnosti výrazne negatívne dôsledky. V prípadnej exekúcii by mohol prísť aj o dom, v ktorom býva. Aj z meritórneho rozhodnutia vo veci samej, ktoré si sťažovateľ zadovážil až nahliadnutím do súdneho spisu, a ktoré mu nebolo nikdy doručené, vyplýva, že mu bola uložená povinnosť zaplatiť K. M. sumu vo výške 8 642,65 EUR a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku. Úhrada tejto sumy je pre sťažovateľa v stanovenej lehote nereálna. Obzvlášť z toho dôvodu, že vykonateľnosť tohto rozhodnutia má nastať 17. 6. 2014, t. j. 15 dní potom, čo mal sťažovateľ možnosť sa s týmto rozhodnutím oboznámiť.

Sťažovateľ sa v dôsledku dlhotrvajúceho konania ocitol v stave právnej neistoty, ktorý nebol do dnešného dňa odstránený napriek tomu, že vo veci bolo meritórne rozhodnuté, nakoľko sa konalo iba za účasti jeho opatrovníka, ktorý ho o konaní neinformoval, voči rozhodnutiu nepodal odvolanie a konal vo veci predtým, ako rozhodnutie o ustanovení opatrovníka nadobudlo právoplatnosť...

Týmto si uplatňujeme náhradu trov právneho zastúpenia za tento úkon právnej služby a to vo výške 142,04 EUR. “

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

6. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

8. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej

neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

10. Judikatúra EŠLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie okresného súdu o výživnom, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu (napr. I. ÚS 2/01). Keďže ústavný súd už hodnotil skutkovú a právnu zložitosť v tejto veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 147/05 na ústavnom súde [v nálezoč sp. zn. III. ÚS 132/09 zo 7. októbra 2009 a sp. zn.

IV. ÚS 271/2011 z 18. apríla 2011 (týkali sa iného účastníka)], týmto kritériom sa už bližšie nezaoberal, pretože v zásade sa s názorom iných senátov ústavného súdu stotožnil.

12. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd vec posudzoval, bolo správanie účastníkov konania. Zo súdneho spisu vyplýva, že činnosť okresného súdu bola poznamenaná aj rozhodovaním o procesných návrhoch účastníkov a využívaním práva podávať opravné prostriedky. Ústavný súd však nezistil, že by samotnému sťažovateľovi v posudzovanom období bolo možné pričítať negatívny podiel na namietanej dĺžke konania, ktorý sa zúčastňoval aj nariadených pojednávaní a bol v konaní aktívny.

13. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd konštatuje, že konanie pred okresným súdom začalo 7. júla 2005 a právoplatne sa malo skončiť 16. mája 2014 (po podaní sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu v novembri 2013), teda až po takmer 9 rokoch (z uvedeného obdobia bolo konanie na obdobie 4 rokov toto konanie prerušené, t. j. v konaní existovala zákonná prekážka ďalšieho postupu okresného súdu). Aj keď možno nájsť v konaní okresného súdu viaceré obdobia nečinnosti, ústavný súd ich bližšie nehodnotil, pretože konanie na okresnom súde je poznačené ako celok neprimeranou dĺžkou konania a neefektívnosťou. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že okresný súd síce vo veci rozhodol 28. októbra 2010, avšak toto rozhodnutie bolo 23. februára 2011 krajským súdom zrušené pre chyby na strane okresného súdu.

14. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prieťahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. „Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol.“ (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

15. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa okresným súdom na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1. Ústavný súd však neprikázal okresnému súdu v danej veci konať, pretože takýto príkaz už bol daný (III. ÚS 132/09).

16. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 48/2011 a sp. zn. 7 Co/257/2011.

17. Ústavný súd zistil, že vo veci vedenej pod sp. zn. 10 Co/48/2011 nedošlo k žiadnym prietahom v konaní, pretože o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 28. októbra 2010 rozhodol krajský súd už 23. februára 2011, t. j. 20 dní od predloženia veci (3. február 2011). Takisto v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co/257/2011 krajský súd rozhodol (o odvolaní účastníkov proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení) 24. augusta 2011 (vec mu napadla 5. augusta 2011), teda urýchlene a hoci rozhodnutie bolo expedované po dvoch mesiacoch (7. októbra 2011), ústavný súd konštatuje, že táto skutočnosť nemala žiadny podstatný vplyv na celkovú dĺžku tohto konania.

18. Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu ústavný súd preto vyslovil, že postupom krajského súdu v označených konaniach základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené nebolo, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

19. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € z dôvodu, že *„prietahy v konaní spôsobili značnú právnu neistotu sťažovateľa“* a v spojitosti

s nečinnosťou súdov nebolo sťažovateľovi umožnené riadne sa stykať so svojimi maloletými deťmi.

20. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa a zistený stav konania (pozri bod 11 a nasl.) považuje za primerané v sume 4 000 €. V tejto súvislosti ústavný súd nemohol nezohľadniť tiež svoje už prijaté závery uvedené v nálezoch sp. zn. III. ÚS 132/09 zo 7. októbra 2009 a sp. zn. IV. ÚS 271/2011 z 18. apríla 2011, ktoré sa týkali toho istého konania pred okresným súdom, i keď sťažovateľmi boli iní účastníci tohto konania. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

21. Ústavný súd nevyhovел v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 4 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

22. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľovi, ktorý bol vo veci namietaných porušení jeho práv úspešný, vznikli trovy konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala 3 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti (20. a 21. novembra 2013) a zaujatie písomného stanoviska z 5. júna 2014 k vyjadreniu okresného súdu. Odmena za jeden právny úkon vykonaný v roku 2013 je 130,16 €, spolu s režijným paušálom 7,81 € predstavuje sumu 137,97 € a za dva úkony 275,94 €. Odmena za jeden právny úkon

vykonaný v roku 2014 je 134 €, spolu s režijným paušálom 8,04 € predstavuje sumu 142,04 €. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 417,98 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

23. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. augusta 2014